

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

13 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2020, în cauza penală în privința lui

*ȚONCU Deonis XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat XXXXX,*

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 24.09.2018 – 24.10.2019;

Instanța de apel: 13.11.2019-11.02.2020;

Instanța de recurs: 23.03.2020-13.05.2020.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 24 octombrie 2019, Țoncu Deonis a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal și condamnat cu aplicarea dispoziției art. 79 Cod penal la închisoare pe un termen de 4 luni, cu privarea de dreptul de a ocupa sau de a exercita funcții legate de circuitul substanțelor narcotice, psihotrope sau a analogilor lor pe un termen de un 4 ani.

Conform dispoziției art. 90 Cod penal pedeapsa s-a suspendat pe un termen de 1 an cu obligația să nu-și schimbe domiciliul fără permisiunea organelor competente.

Încasarea cheltuielilor judiciare în legătură cu efectuarea expertizei judiciare, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința prima instanță, în fapt, a constatat că, Țoncu Deonis, urmărind scopul păstrării drogurilor, etnobotanicelor sau analogii acestora, conștientizând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, la o dată necunoscută și în circumstanțe necunoscute organului de urmărire penală a intrat în posesia ilegală a produsului etnobotanic MDMA(N)- 2201, pe care l-a păstrat asupra sa până la 25.05.2018, aproximativ la ora 14:00, când a fost observat de către echipajul de poliție BRO cu nr. MAI-1046, cu un comportament neadecvat, cu semne a stării de ebrietate alcoolică sau narcotică, însoțit de prietenii săi Putinica Roman și Chitroagă Vladislav, încercând să

ascundă un pachet de hârtie, moment în care a fost stopat de către angajații poliției Secrieru Ion și Antoni Nicolae care au venit la fața locului, iar ulterior a fost condus în incinta sectorului de poliție nr.1 al IP Buiucani, mun. Chișinău, situat pe str. 31 august 1989, nr. 106, mun. Chișinău, unde de la ultimul au fost ridicate 2 pachete din polimer cu o masă vegetală uscată și mărunțită de culoare gălbuie-cafenie, cu miros specific, care conform raportului de constatare tehnico - științifică nr. 34/12/1-R-2480 din 19.06.2018, constituie cannabinoidul sintetic MDMB(N)-2201, cu cantitatea masei vegetale de 0,274 g. Potrivit răspunsului parvenit de la I.M.S.P Dispensarul Republican de Narcologie, nr. 01- 12/632 din 18.04.2017, substanța MDMB(N)-2201 constituie analog al substanței AB-PINACACHM, care este inclusă în “Tabelul I. Substanțele stupefiante și substanțele psihotrope neutilizate în scopuri medicale. Lista nr. 1 Substanțele stupefiante, aprobată prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1088 din 05 octombrie 2004”, iar potrivit pct. 193, a „Hotărârii Guvernului nr.79 din 23.01.2006, cu privire la lista substanțelor narcotice, psihotrope și a plantelor care conțin astfel de substanțe depistate în trafic ilicit, precum și cantitățile acestora”, cantitatea de la 0,25 gr. de AB- PINACA-CHM, constituie proporții deosebit de mari.

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare, a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, în temeiul căreia Țoncu Deonis să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, și să i se aplice pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu executarea pedepsei într-un penitenciar pentru minori și încasarea din contul lui Țoncu Deonis în contul statului a sumei de 1680 lei, sub formă de cheltuieli judiciare, în rest sentința contestată să fie menținută fără modificări.

În motivarea apelului declarat, procurorul a indicat că, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului, instanța nu a ținut cont de faptul că inculpatul se caracterizează nesatisfăcător la locul de trai, la judecarea cauzei nu s-a prezentat fiind anunțat în căutare. Consideră că nu este oportună aplicarea prevederilor art. 79 Codul penal. Or, potrivit prevederilor art. 79 Codul penal, pedeapsa mai blândă decât cea care este prevăzută de legea se aplică în circumstanțe excepționale, iar unul din criteriile de apreciere fiind rolul vinovatului la urmărirea penală și comportamentul la faza de judecată. Apelantul a susținut, că în cazul inculpatului, pedeapsa aplicată - 4 luni închisoare, cu suspendarea executării pe un termen de probă de 1 an - nu va asigura realizarea scopului procesului penal de protejare a societății și persoanei, astfel ca orice persoană, care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale, precum și nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și a altor persoane.

Totodată, considera apelantul că instanța a respins cheltuielile judiciare neîntemeiat, din motiv că potrivit art. 227-228 Codul de procedură penală, cheltuielile

pentru administrarea probelor acușării sunt achitate din contul statului, însă, potrivit art. 229 Codul de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de către condamnat, iar în cazul condamnaților minori, pot fi obligați la achitarea cheltuielilor judiciare părinții sau tutorii minorului condamnat dacă se constată că ei au avut neajunsuri serioase la îndeplinirea obligațiilor lor față de minor.

Prin urmare, este echitabil ca în cazul dat cheltuielile judiciare să fie atribuite condamnatului, or politica penală a statului este de a atribui condamnatului cheltuielile judiciare care au fost suportate pe parcursul procesului penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2020, a fost admis din alte motive inclusiv apelul procurorului, s-a casat parțial, inclusiv din oficiu, sentința și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care Țoncu Deonis a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 217 alin.(4) lit. b) Cod penal și i-a fost stabilită pedeapsă de 1 an închisoare cu ispășirea în penitenciar de tip semiînchis cu privarea de dreptul de a ocupa sau de a exercita funcții legate de circuitul substanțelor narcotice sau analogilor lor pe un termen de 4 ani .

În conformitate art. 90 alin.(1) Cod penal, a fost suspendat condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 2 ani. În rest s-a menținut celelalte dispoziții ale sentinței.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și de drept, vinovăția inculpatului care a fost dovedită cu certitudine și fără echivoc, apreciind faptele săvârșite de acesta, încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat. Cercetarea judecătorească s-a efectuat cu respectarea dispozițiilor procesual-penale privind administrarea probelor.

Instanța de fond a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere a utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului în baza art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal.

S-a reținut că sentința primei instanțe a fost contestată de către acuzatorul de stat, în partea stabilirii pedepsei penale și cheltuielilor judiciare, însă ce ține de încadrarea juridică și vinovăție, sentința nu a fost atacată. Analizând acest temei în raport cu motivele invocate în apel, s-a constatat că acesta și-a găsit confirmarea la judecarea apelului declarat, fiind atestate temeuri de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei și anume instanța, neținând cont de minoratul inculpatului la momentul comiterii infracțiunii ca circumstanță excepțională.

La adoptarea sentinței, individualizând pedeapsa, instanța de fond nu a respectat prevederile art. 96, 385 alin. (1) și 394 alin. (1) - (2) Cod procedură penală, conform cărora instanța este obligată să indice în partea descriptivă a sentinței care sunt circumstanțele care atenuază sau agravează răspunderea inculpatului, datele care

caracterizează persoana inculpatului, precum și motivele soluției adoptate referitoare la stabilirea pedepsei sau la liberarea de pedeapsă penală.

Instanța de apel a reiterat că, deși, aparent au fost îndeplinite unele cerințe ale individualizării și stabilirii pedepsei, totuși instanța de judecată urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității infractorului urmărind în acest sens comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii și numai în măsura în care s-ar fi dovedit că comiterea faptelor infracționale se datorează unui concurs accidental de împrejurări din viața sa și că, pentru îndreptarea lui, nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, doar în aceste cazuri este incident aplicarea unei pedepse sub formă de suspendare condiționată a executării pedepsei.

S-a constatat că prima instanță a aplicat inculpatului o măsură de pedeapsă incomensurabilă cu persoana inculpatului, motiv pentru care în partea respectivă a sentinței atacate, s-a impus de a interveni sub aspectul aplicării unei pedepse care va asigura realizarea scopului pedepsei penale de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului cât și a altor persoane.

Deși prima instanță a motivat că la stabilirea și individualizarea pedepsei inculpatului a ținut cont de prevederile art. 70 alin. (3), 79 alin. (1) și 90 Cod penal, că era minor și se afla pentru prima dată pe banca acuzaților, de rolul și comportamentului acestuia până la comiterea infracțiunii, cât și după, care se eschivează de la organul de urmărire penală și judecată, ținând cont că pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnatului, cât și a altor persoane, suspendând condiționat executarea pedepsei stabilite sub formă de închisoare, dându-i posibilitatea de a se manifesta în societate în stricta exercitare a Legii.

Criterii generale și speciale privind individualizarea pedepsei au fost valorificate, motiv pentru care instanța de apel a considerat necesar să aplice inculpatului termenul de pedeapsă de 1 an închisoare, prevăzut de art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, coroborat cu art. 70 alin.(3) și 79 alin. (1) Cod penal, ținând cont că la momentul comiterii infracțiunii inculpatul nu avea 18 ani.

Instanța de apel a reținut că la stabilirea pedepsei minorului, în temeiul art. 485 Cod procedură penală, dacă există în cauza respective condițiile prevăzute de art. 90 Cod penal, instanța este obligată să examineze posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei de către minor. Dacă instanța a ajuns la concluzia că există posibilitatea suspendării condiționate a executării pedepsei de către minor, îi va stabili un termen de probă de până la 5 ani.

Cât privește cerința acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în suma de 1680 lei, instanța de apel a respins ca fiind nefondată.

Or, prima instanță în acest context corect a constatat, că având în vedere faptul că

potrivit art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de stat, or, inculpatul este minor, iar părinții acestuia nu locuiesc cu acesta.

Instanța de apel a reținut că din materialele cauzei rezultă că acuzatorul de stat a solicitat încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea raportului constatare tehnico-științifică în mărime de 1680 lei. Astfel de măsuri invocate de procuror ca cheltuieli ce necesită a fi încasate din contul inculpatului, constituie măsuri procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării. Prin urmare, cheltuielile judiciare solicitate de către acuzatorul de stat care au fost necesare pentru efectuarea expertizei judiciare sunt cheltuieli trecute în contul statului, or, normele procesuale nu prevăd achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei, care în speță este obligatorie.

Potrivit practicii judiciare constante în cazurile când expertiza a fost dispusă de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului.

În dispoziția art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală este stipulat expres că expertiza se dispune și se efectuează în mod obligatoriu pentru constatarea circumstanțelor enumerate în aliniatul nominalizat, inclusiv și în cazul când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procurorul a atacat-o cu recurs ordinar, solicitând casarea deciziei în partea ce ține de neîncasarea cheltuielilor judiciare și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

Recurentul a menționat că instanța incorect a dat apreciere prevederilor art. 143 și 227 Cod de procedură penală. Prin urmare, s-a constatată că sentința contravine normelor procesuale penale în vigoare

În motivarea recursului recurentul a invocat prevederile art. 227 și 229 Cod de procedură penală, care stipulează direct că inculpatul suportă cheltuielile judiciare, ce rezultă că soluția instanțelor judecătorești de a respinge încasarea acestor cheltuieli sunt greșite.

Avansarea cheltuielilor judiciare de către stat își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit.

Recurentul a menționat despre modificările la legea procesuală penală din 22.12.2017, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că plata cheltuielilor pentru expertizele judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat.

În ceea ce privește temeiul obligației de a suporta cheltuielile judiciare, inculpatul urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, nu s-ar fi realizat astfel de cheltuieli.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Procurorul indică ca temei de drept pentru casarea deciziei recurate pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, însă de fapt recurentul invocă dezacordul cu soluția instanței de apel privind respingerea încasării de la inculpat a cheltuielilor de judecată în mărime de 1680 lei, pentru efectuarea Raportul de constatare tehnico-științifică nr.34/12/-1-R-2480 din 19 iunie 2018.

Verificând materialele cauzei, Colegiul penal constată că, temeiurile invocate de recurent, prevăzute în pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului declarat, dat fiind faptul că, instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată.

Cu referire la solicitarea recurentului precum că instanța de apel nefondat a respins încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată în beneficiul statului, Colegiul reține ca fiind argumentată poziția instanței de apel și în acest sens, or potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. Cheltuielile judiciare cuprind sumele plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală. Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Colegiul respinge argumentele procurorului, ca nefondate, deoarece la judecarea cauzei instanța de apel a ținut cont de prevederile art. 229 alin. (1) și (3) Cod de

procedură penală, care stipulează că *cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului și instanța **poate** elibera de aceste cheltuieli, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.*

Concomitent, soluția instanței de apel este susținută și de prevederile art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, adică cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

În speță, cheltuielile judiciare au fost suportate pentru efectuarea raportului de constatare tehnico-științifică, iar legea nu prevede o altă modalitate de plată a cheltuielilor pentru întocmirea raportului de constatare tehnico-științifică.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante prescrise la art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, iar temei pentru admiterea recursului ordinar declarat de procuror nu există și potrivit legii, se impune inadmisibilitatea lui ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1) și alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Sâli Radu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2020, în cauza penală în privința lui Țoncu Deonis XXXXX, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la data de 13 mai 2020.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Liliana Catan

Ion Guzun